

9.4.2026

Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Valto Käkelän katu 3, 53130 Lappeenranta
kirjaamo.hva@ekhva.fi

Valtioneuvoston päätös Etelä-Karjalan hyvinvointialueen oikaisuvaatimukseen vuosien 2025 ja 2026 lisärahoitusta koskevasta päätöksestä

Päätös, johon haetaan oikaisua

Valtioneuvoston 9.10.2025 tekemä päätös (VN/18400/2025) Etelä-Karjalan hyvinvointialueen hakemukseen lisärahoituksesta vuosille 2025 ja 2026.

Oikaisuvaatimus ja sen perustelut

Etelä-Karjalan hyvinvointialue on 7.1.2026 päivättyllä oikaisuvaatimuksella hakenut oikaisua valtioneuvoston 9.10.2025 tekemään yllä mainittuun päätökseen, jolla valtioneuvosto hylkäsi Etelä-Karjalan hyvinvointialueen hakemuksen lisärahoituksesta vuosille 2025 ja 2026 hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021), jäljempänä *rahoituslaki*, 5–11 ja 26 §:n perusteella.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue on oikaisuvaatimuksessaan vaatinut, että 1) valtioneuvosto muuttaa 9.10.2025 antamaansa päätöstä ja 2) valtioneuvosto myöntää Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle lisärahoitusta vuosille 2025 ja 2026 hakemuksen mukaisesti seuraavasti: ensisijaisesti 83 miljoonaa euroa vuosille 2025–2026 ja toissijaisesti 14,9 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Oikaisuvaatimuksessaan Etelä-Karjalan hyvinvointialue vetoaa varsinaisessa lisärahoitushakemuksessaan ja lisärahoitusta koskevan päätöksen valmistelua varten asetetussa valmisteluryhmässä esittämiinsä perusteluihin. Niiden lisäksi hyvinvointialue katsoo oikaisuvaatimuksessaan, että lisärahoituksen arvioinnin rajautuminen ainoastaan kulloinkin käsillä olevan varainhoitovuoden rahoituksen arviointiin ei ole lainmukainen.

Hyvinvointialue toteaa oikaisuvaatimuksessaan, että sekä valtioneuvoston oikeuskansleri 23.4.2025 antamassa päätöksessään hyvinvointialueiden talousnormiston ja järjestämisvastuuta määrittävän lainsäädännön välisestä ristiriidasta (OKV/3069/10/2024), jäljempänä *oikeuskanslerin päätös*, että ltä-

Suomen hallinto-oikeus 15.10.2025 antamassa päätöksessään (2306/2025), jäljempänä *hallinto-oikeuden päätös*, ovat pitäneet rahoituslain 11 §:n mukaista lisärahoitusta nimenomaisena keinona ratkaista normiristiriita olosuhteissa, joissa hyvinvointialue joutuisi aiempien vuosien alijäämien kattamista koskevien hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021), jäljempänä *hyvinvointialuelaki*, 115 §:ään perustuvan veloitteen vuoksi tilanteeseen, jossa rahoitus ei riittäisi alueen asukkaiden palvelutarpeiden mukaisten hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen järjestämiseen. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan valtioneuvoston lähtökohta, että lisärahoitusta arvioidaan vain käsillä olevan varainhoitovuoden näkökulmasta, ei ota huomioon alueen lakisääteistä, hyvinvointialuelain 115 §:ään perustuvaa veloitetta kattaa aiempien vuosien taseeseen kertyneet alijäämät. Lisärahoituksen myöntäminen hyvinvointialueelle sen alkuperäisen hakemuksen mukaisena on hyvinvointialueen näkemyksen mukaan ainoa tapa, jolla valtioneuvosto voi tosiasiasa huolehtia tehtävästään turvata alueen asukkaiden perusoikeustasolla turvatut palvelut siinä tilanteessa, että alue noudattaa hyvinvointialuelain 115 §:n veloitteita kattaa vuosien 2023–2025 aikana kertyneet alijäämät lain vaatimassa aikataulussa ja samalla järjestää perustuslaissa tarkoitetut riittävät palvelut.

Hyvinvointialue toteaa lisäksi, että hyvinvointialueelle kunkin vuoden palvelutaso ja palvelujen järjestämisen tosiasiallinen resursointi on hyvinvointialuelain 115 §:n ja muiden säännösten mukaisesti määriteltävä edellisen vuoden loppuun mennessä. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan lainsäätäjän tarkoituksena ei ole voinut olla, että hyvinvointialueiden rahoituslainsäädäntö ei tuntisi mahdollisuutta arvioida lisärahoituksen edellytyksiä seuraavalle toimintavuodelle siinä vaiheessa, kun aluevaltuuston on tehtävä ratkaisunsa seuraavan vuoden resursseista ja hyvinvointialuelain 115 §:n edellyttämien sopeutustoimenpiteiden kohdentamisesta.

Hyvinvointialue on saanut valtioneuvoston päätöksen tiedoksi 16.10.2025 ja oikaisuvaatimus on saapunut valtiovarainministeriöön 9.1.2026, joten oikaisuvaatimus on toimitettu rahoituslain 30 §:ssä säädetyssä määräajassa.

Päätös

Valtioneuvosto hylkää Etelä-Karjalan hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksen, joka koskee valtioneuvoston päätöstä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lisärahoituksesta vuosille 2025 ja 2026, koska vuoden 2025 osalta päätös on rahoituslain 11 ja 26 §:n mukainen ja koska vuoden 2026 osalta hakemus on ollut rahoituslain 5–11 ja 26 §:n perusteella ennenaikainen.

Päätöksen perustelut

1. Oikaisuvaatimuksen kohteena olevan valtioneuvoston päätöksen pääasiallinen sisältö

Valtioneuvosto hylkäsi Etelä-Karjalan hyvinvointialueen hakemuksen täydennyksineen lisärahoituksesta 1) vuodelle 2025 rahoituslain 11 §:n perusteella, koska ei ollut osoitettu, että rahoituksen taso vuonna 2025 vaarantaisi mainitussa pykälässä tarkoitettulla tavalla perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen alueella, ottaen huomioon myös hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät; ja 2) vuodelle 2026 rahoituslain 5–11 ja 26 §:n perusteella ennenaikaisena.

Valtioneuvoston päätös perustui rahoituslain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun valmisteluryhmän arvioon. Valmisteluryhmässä ministeriöt ja Etelä-Karjalan hyvinvointialue eivät saavuttaneet yhteisymmärrystä hyvinvointialueen lisärahoituksen tarpeesta. Ministeriöt olivat yksimielisiä, ettei hyvinvointialueella ole vuodelle 2025 ollut oikeutta lisärahoitukseen ja että vuotta 2026 koskevan lisärahoituksen osalta hakemus on ollut ennenaikainen. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen edustajat puolestaan katsoivat, että lisärahoituksen myöntämisperusteet ovat olleet käsillä.

Valmisteluryhmän arvion mukaan hyvinvointialueen järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen lakisääteiset palvelut eivät kokonaisuutena olleet vuonna 2025 vaarantuneet Etelä-Karjalan hyvinvointialueella. Joidenkin lakisääteisten palvelujen turvaamisessa on hyvinvointialueella vuonna 2025 ollut (yksittäisiä) puutteita, mutta puutteista huolimatta lakisääteiset palvelut eivät olleet valtion rahoituksen riittämättömyyden vuoksi vaarantuneet. Valmisteluryhmän arvion mukaan hyvinvointialueen palvelut eivät myöskään loppuvuonna 2025 olleet vaarantumassa valtion rahoituksen tason riittämättömyyden vuoksi. Hyvinvointialueella olisi varainhoitovuonna 2025 ollut mahdollisuuksia toteuttaa sopeutustoimenpiteitä rahoituksen riittävyiden turvaamiseksi palvelujen järjestämistä vaarantamatta. Hyvinvointialueen maksuvalmius oli ollut hyvä eikä alueella ollut ollut maksuvalmiuongelmia.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue on lisärahoitushakemuksessaan (2.6.2025) perustellut lisärahoituksen tarvetta sillä, että ilman haettua lisärahoitusta hyvinvointialueen rahoitusasema vuonna 2026 vaarantuu sen kattaessa alijäämänsä hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisessa aikataulussa. Hyvinvointialue on todennut, että oikeuskanslerin päätöksen mukaisesti lisärahoituksen hakeminen on ensisijainen toimenpide hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisen

alijäämien kattamisvelvoitteen täyttämiseksi. Lainsäädännössä lisärahoituksen myöntämisedellytysten arviointia ei hyvinvointialueen näkemyksen mukaan rajata vain kulloinkin käsillä olevaan varainhoitovuoteen ja siihen, millainen palvelujen toteutumista kuvaava tilanne on juuri lisärahoituksen käsittelyhetkellä.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan lisärahoitusta ei myönnetä alijäämän kattamiseen, koska rahoituslaissa säädettyjen myöntämisperusteiden mukaan lisärahoitus on tarkoitettu kulloinkin kuluvan vuoden palvelujen rahoituksen turvaamiseen. Jos hyvinvointialue ei saa katettua alijäämää hyvinvointialueellaissa säädettyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi laissa säädettyjen edellytysten täytyessä käynnistää arviointimenettelyn. Vuoden 2026 lisärahoituksen osalta valtioneuvosto on pitänyt hakemusta ennenaikaisena, koska lisärahoitus turvaa varainhoitovuoden rahoituksen tasoa siinä tilanteessa, jossa rahoitus ei muutoin olisi riittävä perusoikeuksien turvaamiseen kytkettyjen palvelujen järjestämiseen. Siten lisärahoituksen myöntäminen kytkeytyy nimenomaan kyseessä olevan varainhoitovuoden rahoituksen tason riittävyden arviointiin.

2. Sovellettavat säännökset

Rahoituslain 11 §:ssä säädetään hyvinvointialueen lisärahoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalouden tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen, hyvinvointialueella on oikeus saada 2–4 luvussa säädetyn lisäksi valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen mainittujen sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi (*lisärahoitus*) ottaen huomioon hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät.

Pykälän 2 momentin mukaan lisärahoitus myönnetään valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta. Lisärahoitusta koskevaan päätökseen voidaan 1 momentissa säädetyn varmistamiseksi ottaa palvelujen vaikuttavuutta, laatua, määrää tai järjestämisen tehokkuutta koskevia ehtoja.

Rahoituslain 26 §:ssä säädetään lisärahoituksen myöntämisestä ja maksamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan lisärahoitusta myönnetään hyvinvointialueen hakemukseen perustuen tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta. Lisärahoituksesta päättää valtioneuvosto.

Pykälän 2 momentin mukaan valtiovarainministeriö asettaa 1 momentissa tarkoitetun lisärahoitusta koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lisärahoituksen edellytyksiä, tarvittavan lisärahoituksen määrää sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Pykälän 3 momentin mukaan lisärahoitus maksetaan viipymättä sen jälkeen, kun siitä on päätetty, seuraavan 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksuerän yhteydessä.

Hyvinvointialuelain 115 §:ssä säädetään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Pykälän 1 momentin mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Pykälän 2 momentin mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Pykälän 3 momentissa säädetään muun muassa siitä, että talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Pykälän 5 momentin mukaan hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Hyvinvointialuelain 122 §:n 1 momentin mukaan valtiovarainministeriö käynnistää päätöksellään 123 §:ssä tarkoitettujen edellytysten täytyessä tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 27 §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveysministeriön aloitteen perusteella arviointimenettelyn, jossa valtio ja hyvinvointialue arvioivat hyvinvointialueen taloudellisia sekä sosiaali- ja

terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen liittyviä edellytyksiä selvitä tehtävistään (*hyvinvointialueen arviointimenettely*).

Hyvinvointialuelain 123 §:n 1 momentissa säädetään hyvinvointialueen talouteen liittyvistä arviointimenettelyn edellytyksistä. Momentin 1 kohdan mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa.

3. Asian oikeudellinen arviointi

3.1. Lisärahoituksen edellytysten arviointi varainhoitovuosittain

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksen mukaan valtioneuvoston tulkinta, jonka mukaan lisärahoituksen tarvetta arvioidaan käsillä olevan varainhoitovuoden näkökulmasta, ei ole lainmukainen. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan lainsäädännössä ei säädetä suoraan yksittäiseen, käsillä olevaan varainhoitovuoden tilanteeseen rajautuvaa tarkastelua lisärahoitustarpeen arvioinnissa.

Valtioneuvosto toteaa, että hyvinvointialueella on oikeus lisärahoitukseen rahoituslain 11 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä. Lisärahoitus on osa yksittäiselle hyvinvointialueelle kyseiselle varainhoitovuodelle maksettavaa yleiskatteellista rahoitusta, joka turvaa rahoituksen tasoa siinä tilanteessa, jos rahoitus ei muutoin olisi riittävä perusoikeuksien turvaamiseen kytkeytyvien palvelujen järjestämiseen, ottaen huomioon alueen edellytykset järjestää muut lakisäätteiset tehtävät.

Lisärahoituksen myöntäminen liittyy nimenomaan kyseessä olevan varainhoitovuoden rahoituksen tason riittävyyden arviointiin. Rahoituslain 11 §:ssä viitataan rahoituslain 2–4 lukujen sääntelyyn, minkä perusteella määräytyvää varainhoitovuoden rahoitusta lisärahoitus täydentää. Rahoituslain 2 luvussa, johon myös lisärahoitusta koskeva sääntely sisältyy, säädetään hyvinvointialueiden varainhoitovuoden rahoituksen määräytymisen periaatteista. Rahoituslain 3–4 luvuissa säädetään puolestaan rahoituksen aluekohtaisessa kohdentamisessa käytettävistä määräytymistekijöistä. Koska lisärahoituksen tarkoituksena on täydentää hyvinvointialueelle rahoituslain perusteella kyseiselle vuodelle myönnettyä rahoitusta, lisärahoitusprosessi voi käynnistyä mihin aikaan vuodesta tahansa, riippumatta vuosittaisesta talousarviovalmistelusta. Rahoituslain 26 §:n perustelujen (HE 241/2020 vp, s. 968) mukaan lisärahoituksen tarve voisi nousta lähtökohtaisesti esille milloin tahansa varainhoitovuoden kuluessa. Lisärahoituksen myöntämisen tulisi siten olla

vuotuisesta valtion talousarvioprosessista ja hyvinvointialueiden ohjausprosessista erillinen menettely. Rahoituslain 11 §:n 2 momentin mukaan lisärahoitus myönnetään valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta. Mainitun pykälän perustelujen (HE 241/2020 vp, s. 946) mukaan tarkoitukseen varattaisiin vuosittain etukäteen määräraha valtion talousarvioon.

Lisärahoitus maksetaan rahoituslain 26 §:n 3 momentin mukaan seuraavan valtion rahoituksen kuukausittaisen maksuerän yhteydessä. Lain esitöiden (HE 241/2020 vp, s. 969) mukaan valtiovarainministeriö vastaa lisärahoituksen maksamisesta viipymättä sen jälkeen, kun valtioneuvoston on päättänyt lisärahoituksesta. Siten myös lisärahoituksen maksamista koskevasta säännöksestä on tulkittavissa, että lisärahoituksessa on kyse nimenomaan kuluvan varainhoitovuoden rahoitusta koskevasta menettelystä.

Lisärahoituksen tarpeen arviointiperusteina on rahoituslain 11 §:n perustelujen (HE 241/2020 vp, s. 945–946) mukaan muun muassa palvelujen saatavuuden toteutunut kehitys, arviot saatavuuden ongelmista ja hyvinvointialueiden mahdollisuuksista toteuttaa taloutensa ja toimintansa muutoksia sekä hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne. Rahoituksen tason riittävyden arviointi edellyttää siten yksityiskohtaista ja ajankohtaista tietoa palvelujen toteutumisesta hyvinvointialueella, valtion rahoituksesta kyseisenä vuonna, hyvinvointialueen talousarviossa päättämästä rahoituksen kohdentamisesta palvelujen järjestämiseen sekä alueen taloudellisesta tilanteesta kuten maksuvalmiudesta. Edellytysten arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös hyvinvointialueen mahdollisuuksiin tehdä omia toimenpiteitä rahoituksen riittävyden turvaamiseksi. Jos rahoituksen tason todetaan uhkaavan vaarantaa perusoikeuksiin liittyvien palvelujen järjestämisen alueella, alueelle myönnettävään lisärahoitukseen liitetään ehtoja, joilla palveluiden järjestäminen ja niihin tarvittava rahoitus voidaan jatkossa turvata. Näiden alueen omien rahoituksen riittävyttä turvaavien toimenpiteiden toteutumista ei voida arvioida etukäteen tuleville vuosille. Tällöin ei ole myöskään vielä välttämättä tiedossa, miltä osin esimerkiksi hyvinvointialueiden tehtäviä tai rahoitusta koskeva lainsäädäntö tulee mahdollisesti muuttumaan.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan lisärahoitustarpeen arviointia ei edellä selostettu huomioon ottaen ole tarkoitettu tehtäväksi etukäteen tulevia vuosia koskevana.

4. Lisärahoituksen edellytysten arviointi ja alijäämien kattamisvelvollisuus

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen mukaan valtioneuvoston tulkinta lisärahoituksen arvioinnista varainhoitovuoden perusteella ei ota huomioon hyvinvointialueen

lakisääteistä, hyvinvointialuelain 115 §:ään perustuvaa velvoitetta kattaa aiempien vuosien taseeseen kertyneet alijäämät. Hyvinvointialue katsoo, että lisärahoituksen tarkastelu vain käsillä olevaan varainhoitovuoteen vesittää lisärahoitusnormiston mahdollisuuden toimia tosiasiasa perusoikeudet turvaavana instrumenttina. Oikaisuvaatimuksessa viitataan tältä osin oikeuskanslerin päätökseen ja hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus kumosi Etelä-Karjalan hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelmaa koskevan päätöksen hyvinvointialuelain 115 §:n 2 momentin vastaisena.

Hyvinvointialueen mukaan edellä mainituista ratkaisuista on johdettavissa tulkinta, jonka mukaan rahoituslain 11 §:n mukaista lisärahoitusta on pidettävä nimenomaisena keinona ratkaista normiristiriita olosuhteissa, joissa hyvinvointialue joutuisi aiempien vuosien alijäämien kattamista koskevien hyvinvointialuelain 115 §:ään perustuvan veloitteen vuoksi tilanteeseen, jossa rahoitus ei riittäisi alueen asukkaiden palvelutarpeiden mukaisten hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen järjestämiseen. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan lainsäätäjän tarkoituksena ei ole voinut olla, että hyvinvointialueiden rahoituslainsäädäntö ei tuntisi mahdollisuutta arvioida lisärahoituksen edellytyksiä seuraavalle toimintavuodelle siinä vaiheessa, kun aluevaltuuston on tehtävä ratkaisunsa seuraavan vuoden resursseista ja hyvinvointialuelain 115 §:n edellyttämien sopeutustoimenpiteiden kohdentamisesta. Lisärahoitus on hyvinvointialueen näkemyksen mukaan menettely, joka on oikeuskanslerinkin mukaan ensisijainen siihen nähden, että hyvinvointialue voisi jättää noudattamatta hyvinvointialueissa säädettyä määräaika alijäämien kattamiselle. Myös Itä-Suomen hallinto-oikeus on hyvinvointialueen näkemyksen mukaan aiemmin mainitussa päätöksessään todennut, että lisärahoitusmahdollisuuksien tarkastelu on olennainen ja ensisijainen toimenpide talousarvion laadintavaiheessa, jotta alue voi tehdä talousarviota koskevan päätöksensä siten, että se noudattaa myös hyvinvointialuelain 115 §:ssä määriteltyä aiempien vuosien alijäämien kattamisvelvoitetta. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan lisärahoituksen myöntäminen alijäämien kattamiseen on ainoa tapa, jolla valtioneuvosto voi tosiasiasa huolehtia tehtävästään turvata alueen asukkaiden perusoikeustasolla turvatut palvelut siinä tilanteessa, että alue noudattaa hyvinvointialuelain 115 §:n veloitteita kattaa vuosien 2023–2025 aikana kertyneet alijäämät lain vaatimassa aikataulussa ja samalla järjestää alueen asukkaille perustuslaissa tarkoitetut riittävät palvelut.

Valtioneuvosto viittaa ensinnäkin siihen, mitä perustuslakivaliokunnan käytännöstä on todettu oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessä (s. 3–4) sekä siihen, mitä on aiemmin tässä päätöksessä todettu oikeuskanslerin päätöksestä. Valtioneuvosto korostaa oikeuskansleri nimenomaisesti toteavan

päätöksessään (s. 25), että perustuslakiin ja lakiin perustuvia palveluja ei voida jättää lainvastaisella tavalla järjestämättä hyvinvointialueella alijäämän kattamisvelvoitteen toteuttamiseksi: ”Perustuslain 2 §:n 3 momentin sisältämän oikeusvaltioperiaatteen sisältämän lain tarkan noudattamisen vaatimuksen mukaisesti hyvinvointialueen on noudatettava kaikkea sitä koskevaa lainsäädäntöä. Tämä tarkoittaa siten myös yhtä lailla palveluiden järjestämistä kuin alijäämän kattamista koskevia velvoitteita. Lakien sovittaminen yhteen on käytännön tasolla tarpeen tehdä tavanomaisella laintulkinnalla noudattamalla yleisesti hyväksytyjä laintulkinnan metodeja. Rahoituksen riittävyysongelman kannalta rahoituslain 11 §:n mukaisen lisärahoituksen pyytäminen esimerkiksi hyvinvointialueen omasta aloitteesta rahoituslain 26 §:n mukaisesti on hyvinvointialueen ensisijainen toimenpide. Siihen ei voida jättää turvautumatta ja samalla esimerkiksi jättää noudattamatta hyvinvointialueen talouden tasapainottamista koskevia säännöksiä.”

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan oikeuskanslerin edellä mainittu toteamus tarkoittaa sitä, että hyvinvointialueen tulee laatia vuosittain talousarvio hyvinvointialuelain 115 §:n 3 momentin mukaisesti siten, että talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Hyvinvointialueen tulee tehdä talouden tasapainon saavuttamiseksi sopeutustoimia sen verran kuin niitä on mahdollista tehdä palveluita lainvastaisella tavalla vaarantamatta. Oikeuskansleri toteaa päätöksessään (s. 26), että epäselvässä tilanteessa hyvinvointialueen on lisärahoitusta hakiessaan ja hakemuksensa perusteita selvittäessään pyrittävä osoittamaan tämä ja toisaalta valtioneuvoston päättäessä asiasta on asiaa valmistelevalle ministeriöllä selvittämisvelvollisuus ja päätöksen osalta perusteluvollisuus. Yleisellä tasolla valtion velvollisuus on huolehtia siitä, että hyvinvointialueille annettava rahoitus on riittävää, ja hyvinvointialueiden velvollisuus on huolehtia siitä, että palveluja ei jätetä järjestämättä. Ei voida kuitenkaan välttyä siltä, että hyvinvointialueiden voi olla välttämätöntä priorisoida ja karsia joidenkin palvelujen osalta joitakin toimintoja siltä osin kuin lainsäädäntö jättää palveluiden järjestäjälle harkintavaltaa.

Valtioneuvosto toteaa, että hallinto-oikeuden päätös ei ole lainvoimainen, vaan sitä koskeva valituslupahakemus on korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltävänä. Hallinto-oikeuden päätöksessä on muun ohella todettu, että hyvinvointialueiden taloutta ja rahoitusta koskevat säännökset on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, eikä niissä ole säädettyssä muodossaan nähty olevan perustuslaillisia ongelmia. Hallinto-oikeus on todennut, että lakiin on sisällytetty menettelytavat, kuten lisärahoitus ja arviointimenettely, joilla viime kädessä valtio pyrkii turvaamaan perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaisten palvelujen järjestämisen. Hallinto-oikeus on päätöksessään katsonut, että hyvinvointialuelain 115 §:n 2 momentin alijäämien kattamista koskevan säännöksen soveltamisen ei

ole voitu katsoa johtavan käsillä olevassa tilanteessa ilmeiseen ristiriitaan perustuslain 19 §:n 3 momentin tai muunkaan perustuslain säännöksen kanssa, kun otetaan lisäksi huomioon se, että hyvinvointialueella on harkintavaltaa sen suhteen, kuinka se kohdentaa rahoitustaan. Näin ollen hyvinvointialuelain 115 §:n 2 momentin säännöstä ei ole hallinto-oikeudessa voitu jättää soveltamatta ja aluevaltuuston päätös oli siten lainvastaisena kumottava.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan sekä oikeuskanslerin että hallinto-oikeuden päätösten perusteella on selvää, että lisärahoitusprosessissa tulee arvioida sitä, onko alue käyttänyt palvelujen järjestämiseen liittyvää harkintavaltaansa niin, että se turvaa perusoikeuksien kannalta keskeiset palvelut ja onko alueella tehtävissä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi sopeutustoimia palveluiden lainmukaista tasoa vaarantamatta. Tämä arviointi ei kuulu yksin hyvinvointialueelle, vaan hyvinvointialueen katsoessa palvelujen vaarantuvan rahoituksen tason vuoksi, sen tulee hakea lisärahoitusta.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan oikeuskanslerin ja hallinto-oikeuden tulkinnoista ei voi tehdä sitä johtopäätöstä, että lisärahoituksen tarve tulisi arvioida koko taloussuunnitelmakauden tai alueen useampien toimintavuosien osalta. Lisärahoituksen edellytyksiä tulee rahoituslain 11 §:n ja sen perustelujen mukaan arvioida ajankohtaisten alueen palvelujen toteutumista, rahoitusta ja taloutta koskevien tietojen perusteella. Tarkoituksena on arvioida, onko kyseiselle vuodelle maksetun valtion rahoituksen taso sellainen, että alueella on mahdollista käytännössä turvata lakisääteiset palvelut siten, että alueen asukkaiden perusoikeudet eivät vaarannu. Tällöin on ensinnäkin selvää, että yksinomaan alueen kyseessä olevan vuoden talousarvioesityksen mukainen alijäämä ei vielä sellaisenaan osoita alueella olevan lisärahoituksen tarvetta. Varainhoitovuoden aikana alueella voidaan vielä tehdä tarvittavia toimenpiteitä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi. Toisaalta alijäämä voi alun perinkin johtua sellaisesta syystä, joka ei osoita rahoituksen tason riittämättömyyttä. Alueella on esimerkiksi voitu päättää kehittää palvelutoimintaa yli kyseisen vuoden rahoituksen tason tai olla tekemättä varainhoitovuoden rahoituksen riittävyyttä turvaavia sopeutustoimia. Alueella on itsehallintonsa puitteissa mahdollisuus tehdä taloussuunnitelmakauden aikana myös alijäämäisiä talousarvioita. Siltä osin kuin alijäämä johtuu alueen omista päätöksistä ylläpitää tai kehittää palveluita lakisääteisiä veloitteita laajempina ja enemmän kuin rahoitus olisi kyseisenä vuonna sallinut, kyse ei ole rahoituksen riittämättömästä tasosta aiheutuvasta lisärahoituksen tarpeesta.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen, jonka kohdentamisesta ja käyttämisestä lakisääteisten tehtävien hoitamiseen päättää kukin hyvinvointialue perustuslain 124 §:n 4 momentissa tarkoitettun itsehallintonsa nojalla. Hyvinvointialueen itsehallinto ei kuitenkaan merkitse sitä,

että alue voisi käyttää rahoitusta rajoituksettomasti kiinnittämättä huomiota rahoituksen riittävyteen. Vastuu lakisääteisten tehtävien ja asukkaiden oikeuksien toteutumisen turvaamisesta on ensisijaisesti järjestämisvastuullisilla hyvinvointialueilla. Niiden tulee omassa päätöksenteossaan käytettävissä olevilla keinoilla ja lainsäädännön palvelujen järjestämisessä mahdollistaman liikkumavaran turvin kohdentaa rahoitus siten, että asukkaiden palvelut ja oikeudet tulevat turvatuiksi. Valtion vastuulla on viime kädessä huolehtia siitä, että asukkaiden perusoikeudet tulevat turvatuiksi myös niissä tilanteissa, joissa hyvinvointialue ei omin toimin niitä kykene turvaamaan. Mikäli tämä johtuu rahoituksen tason riittämättömyydestä, keinona on rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettu lisärahoitus. Lisärahoituksen tarkoituksena on turvata alueen asukkaiden perusoikeuksien ja lakisääteisten palvelujen toteutuminen tilanteessa, jossa rahoituksen taso muutoin vaarantaisi niiden toteutumisen. Jos alue sen sijaan pystyisi turvaamaan lakisääteisten palvelujen ja perusoikeuksien toteutumisen omilla toimillaan käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa, eivät lisärahoituksen edellytykset täyty.

Hyvinvointialue voi itsehallintonsa nojalla toimivaltansa rajoissa päättää kohdentaa ja käyttää rahaa yli valtion vuosittaisen rahoituksen ja tehdä alijäämäisen talousarvion, mutta tällöin alue vastaa myös siitä, että alijäämä saadaan katettua hyvinvointialuelain mukaisessa määräajassa. Jos hyvinvointialue itse tai toisaalta sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö tai valtiovarainministeriö katsoo, että kuluvan vuoden rahoituksen taso vaarantaisi rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettua palvelujen järjestämisen, tulee käynnistää lisärahoitusprosessi, jossa rahoituksen tason riittävyys arvioidaan. Ellei hyvinvointialue saa päätettyä kertyneen alijäämän kattamisen edellyttämistä sopeutustoimista määräajassa seuraamuksena on se, että alueella voidaan käynnistää hyvinvointialuelain 123 §:ssä säädettyillä taloudellisilla perusteilla arviointimenettely. Arviointimenettely tulee käynnistää myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 27 §:n perusteella sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta tilanteessa, jossa hyvinvointialueen kyky järjestää sosiaali- ja terveydenhuolto on ilmeisesti vaarantunut muutoin kuin tilapäisesti.

Valtioneuvosto korostaa, että ottaen huomioon rahoituslaissa säädetty lisärahoituksen myöntämisperusteet, alijäämän kattaminen sinänsä ei ole lisärahoituksen myöntämisen peruste. Myöskään oikeuskanslerin ja hallinto-oikeuden päätösten perusteella ei ole tehtävissä sitä johtopäätöstä, että hyvinvointialueen tilinpäätöksen mukainen kertynyt alijäämä olisi tarkoitettu katettavaksi lisärahoituksella. Kertyneen alijäämän kattamisvelvollisuudessa ei ole kyse sellaisesta hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvasta tehtävästä, jonka toteutumisen turvaamiseen oikeus lisärahoitukseen kytkeytyy. Mikäli lainsäädännön tarkoituksena olisi, että alueen tilinpäätökseen kertynyt alijäämä katettaisiin lisärahoituksella, lainsäädännön kokonaisuuteen ei olisi perusteltua

sisältyä hyvinvointialuelain sääntelyä, jonka mukaan alijäämän kattamatta jättäminen voi johtaa arviointimenettelyn käynnistämiseen. Alijäämän kattamisvelvollisuuteen liittyen on siten säädetty erikseen menettelyistä, joilla hyvinvointialueen palvelujen järjestämisen edellytykset turvataan esimerkiksi tilanteessa, jossa kertynyt alijäämä on niin suuri, että alue ei saa sitä katettua säädettyssä määräajassa.

Hyvinvointialueissa säädetään yhtäältä itsehallinnollisten hyvinvointialueiden taloudessa noudatettavasta sääntelystä, jolla pyritään turvaamaan hyvinvointialueiden vastuullinen taloudenpito (115 §) sekä toisaalta menettelyistä, joilla valtio turvaa lakisääteisten tehtävien ja perusoikeuksien toteutumisen tilanteissa, joissa alueen oman päätöksenteon piirissä ei kyetä turvaamaan toiminnan taloudellista kestävyyttä tai palvelujen järjestämisen edellytyksiä (122 ja 123 §).

Valtioneuvosto katsoo aiemmin tässä päätöksessä selostetun perusteella olevan selvää, että hyvinvointialueen tulee ensisijaisesti kohdistaa kulloinkin kuluvan vuoden rahoituksensa siten, että alueen asukkaiden perusoikeuksien toteutumiseen kytkeytyvät palvelut ja muut lakisääteiset tehtävät tulevat turvatuiksi. Lisärahoitusta ei rahoituslain 11 §:n edellytysten mukaisesti ole tarkoitettu alueen alijäämän kattamiseen, vaan mikäli alue ei kata alijäämää hyvinvointialueissa säädettyssä määräajassa, tämä on yksi niistä taloudellisista perusteista, joiden perusteella valtiovarainministeriö voi käynnistää arviointimenettelyn. Arviointimenettelyssä laaditaan yhdessä ministeriöiden ja hyvinvointialueen edustajien kanssa sopeuttamisohjelma alueen talouden tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimista. Sopeuttamisohjelma voi ulottua alijäämän kattamiskautta pidemmälle ajalle.

Alijäämän kattamiseen sovellettavaa määräaika arvioidaan aina kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön perusteella. Parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys alijäämän kattamisen määräaika koskevasta hyvinvointialuelain muutoksesta (HE 189/2025 vp ja sitä täydentävä HE 27/2026 vp), joka mahdollistaisi alueille saada lisää aikaa vuosina 2023–2025 syntyneiden alijäämien kattamiseen. Tulevalla lakimuutoksella ei kuitenkaan ole vaikutusta nyt kyseessä olevan päätöksen laillisuuden arviointiin. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan, kuitenkin myös mainitun esityksen voidaan sisällöltään arvioida osaltaan osoittavan sitä, ettei alijäämiä ole lainsäädännössä tarkoitettu katettavaksi rahoituslain 11 §:n mukaisella lisärahoituksella.

5. Vuodelle 2026 haetun lisärahoituksen ennakaisuus

Etelä-Karjalan hyvinvointialue katsoo oikaisuvaatimuksessaan, että valtioneuvoston päätös hylätä vuotta 2026 koskeva lisärahoitushakemus ennakaisena tarkoittaa, että hallinto-oikeuden päätöksen mukaista lisärahoitusmahdollisuuksien tarkastelua talousarvion laadintavaiheessa ei olisi laillisesti tehtävissä. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan valtioneuvoston tulkinta poikkeaa siten olennaisesti oikeuskanslerin ja tuomioistuimen samaa normistoa koskevasta laintulkinnasta.

Valtioneuvosto viittaa aiemmin tässä päätöksessä samoin kuin oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessä todettuun. Lisärahoitus turvaa yksittäisellä hyvinvointialueella varainhoitovuoden rahoituksen tasoa siinä tilanteessa, jossa rahoitus ei muutoin olisi riittävä perusoikeuksien turvaamiseen kytkeytyvien palvelujen järjestämiseen. Lisärahoituksen myöntäminen liittyy siten nimenomaan kyseessä olevan varainhoitovuoden rahoituksen tason riittävyyden arviointiin. Rahoituslain esitöiden (HE 241/2020 vp, s. 209) mukaan lisärahoitusta voidaan myöntää nimenomaisesti talousarviovuoden aikana. Koska hyvinvointialue on hakenut lisärahoitusta vuonna 2025, vuodelle 2026 haetun lisärahoituksen osalta ei ole ollut kyse talousarviovuoden aikana haetusta lisärahoituksesta

Rahoituslain 11 §:n perustelujen mukaan lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös alueiden mahdollisuuksiin tehdä omia toimenpiteitä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi. Jos rahoituksen tason todetaan uhkaavan vaarantaa perusoikeuksiin liittyvien palvelujen järjestämisen alueella, alueelle myönnettävään lisärahoitukseen liitetään ehtoja, joilla palvelujen järjestäminen ja niihin tarvittava rahoitus voidaan jatkossa turvata. Täten lisärahoituksen tarvetta ei ole mahdollista arvioida vielä tulevien vuosien osalta, vaan arvioinnissa tulee keskittyä talousarviovuoden tilanteeseen.

Edellä selostettujen perusteiden perusteella valtioneuvosto katsoo edelleen, että hyvinvointialueen 2.6.2025 tekemä hakemus lisärahoituksesta vuodelle 2026 on ollut ennakainen. Valtioneuvosto toteaa, että Etelä-Karjalan hyvinvointialue on 29.12.2025 hakenut rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettua lisärahoitusta vuodelle 2026 riittävien peruspalvelujen turvaamiseksi. Valtiovarainministeriö on 2.2.2026 asettanut valmisteluryhmän toimikaudelle 2.2.–18.3.2026 käsittelemään hakemusta ja valmistelemaan sitä koskevaa päätösesitystä. Valtioneuvoston päätösesityksen valmistelu valtiovarainministeriössä on tällä hetkellä vireillä.

6. Haetusta lisärahoituksesta ja sen määrästä

Etelä-Karjalan hyvinvointialue on oikaisuvaatimuksessaan vaatinut oikaisuvaatimuksen kohteena olevan valtioneuvoston päätöksen muuttamista sekä lisärahoituksen myöntämistä ensisijaisesti 83 miljoonaa euroa vuosille 2025–2026 ja toissijaisesti 14,9 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Vuodelle 2026 haetun lisärahoituksen ennenaikaisuutta on käsitelty edellä tässä päätöksessä.

Rahoituslain 26 §:ssä säädettyssä lisärahoitusmenettelyssä arvioidaan valtion ja hyvinvointialueiden edustajien muodostamassa valmisteluryhmässä alueen rahoituksen tasoa suhteessa palvelujen toteutumiseen hyvinvointialueella sekä hyvinvointialueen käytettävissä olevia keinoja rahoituksen riittävyyden turvaamiseen. Eli sitä, onko kyse sellaisesta tilanteesta, jossa alueella on oikeus lisärahoitukseen.

Valtioneuvosto viittaa oikaisuvaatimuksen kohteena olevaan päätökseensä sekä valmisteluryhmän muistioon, joissa on yksityiskohtaisesti arvioitu lakisääteisten palvelujen toteutumista Etelä-Karjalan hyvinvointialueella.

Valmisteluryhmän arvion mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut eivät kokonaisuutena ole vuonna 2025 hyvinvointialueella vaarantuneet. Valmisteluryhmässä käytettävissä olleiden aineistojen perusteella on kuitenkin ollut arvioitavissa, että joidenkin lakisääteisten palvelujen turvaamisessa on hyvinvointialueella vuonna 2025 ollut (yksittäisiä) puutteita. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan puutteisiin on hyvinvointialueella puututtu tai ne ovat johtuneet henkilöstön saatavuuden ongelmista, joita esiintyy laajasti eri hyvinvointialueilla. Nämä ongelmat eivät lähtökohtaisesti ole johtuneet rahoituksen tason riittämättömyydestä tai ovat luonteeltaan olleet sellaisia, joita ei pystytä lisärahoituksella korjaamaan.

Valtioneuvosto on 9.10.2025 antamassa päätöksessään yhtynyt valmisteluryhmän näkemyksiin siitä, että hyvinvointialueen järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut eivät tietyistä lakisääteisten palvelujen turvaamisessa havaituista puutteista huolimatta ole rahoituksen riittämättömyyden vuoksi vaarantuneet vuonna 2025. Valtioneuvoston päätöksen mukaan hyvinvointialueen hakemuksessa ja valmisteluryhmässä esiin tuodut ongelmat eivät ole johtuneet siitä, että hyvinvointialueen rahoituksen taso olisi lähtökohtaisesti ollut liian alhainen. Valtioneuvosto on katsonut, että hyvinvointialueella olisi ollut mahdollisuuksia omilla päätöksillään toteuttaa rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi sopeutustoimenpiteitä palvelujen järjestämistä vaarantamatta.

Valtioneuvosto on päätöksessään katsonut, että Etelä-Karjalan hyvinvointialueella olisi vuonna 2025 ollut mahdollisuuksia toteuttaa terveydenhuollon järjestämisessä sopeutustoimia lakisääteisiä palveluja vaarantamatta, etenkin terveydenhuollon palvelujärjestelmän ja erikoissairaanhoidon toiminnan optimointiin kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Päätöksessä on edellä todetun lisäksi mainittu, että hyvinvointialueella olisi ollut mahdollisuuksia sopeuttaa toimintojaan esimerkiksi seuraavasti: määrärahasidonnaisten tehtävien myöntämiskriteerien tarkastelu ja tiukentaminen, ei-lakisääteisistä tehtävistä luopuminen tai niiden keventäminen, ei-tarkoituksenmukaisen vuokratyövoiman käytön vähentäminen sekä palvelu- ja henkilöstörakenteen tarkastelu. Kustannushyötypotentiaali kaikilla päätöksessä kuvatuilla toimenpiteillä olisi ollut vähintään useita miljoonia euroja vuonna 2025 ja tulevina vuosina.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan tilinpäätösennusteen mukaan hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätöksen alijäämäksi on arvioitu 13,3 miljoonaa euroa. Talouden alijäämäisyys ei kuitenkaan itsessään kerro hyvinvointialueen oikeudesta saada lisärahoitusta, koska lisärahoitusten edellytyksenä tulee aiemmin tässä päätöksessä selostetun mukaisesti tarkastella myös niitä toimenpiteitä, joita hyvinvointialue voi itse tehdä rahoituksen tason riittävyyden turvaamiseksi. Hyvinvointialueen maksuvalmius on ollut hyvä eikä hyvinvointialueella ole ollut maksuvalmiusongelmia. Hyvinvointialueella ei myöskään ole ollut tarvetta nostaa lyhytaikaista lainaa lakisääteisten palvelujen järjestämisen turvaamiseksi.

Kaiken kaikkiaan valtioneuvosto toteaa, että oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa valtioneuvoston päätöksessä on voimassa olevan lainsäädännön perusteella ja aiemmin tässä päätöksessä selostetuin perustein todettu, että Etelä-Karjalan hyvinvointialueella ei ole 1) vuonna 2025 oikeutta lisärahoitukseen, koska kyse ei ole sellaisesta tilanteesta, jossa rahoituksen taso vaarantaisi rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettua alueen asukkaiden perusoikeuksiin liittyvien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden toteutumisen sekä 2) oikeutta lisärahoitukseen vuoden 2026 osalta, koska vuoden 2026 osalta lisärahoitushakemus on ollut aiemmin tässä päätöksessä todetuin perustein ennenaikainen.

Valitusosoitus

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus saadaan tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen

Lainsäädäntöneuvos Merja Salmi